

BULÁNYI GYÖRGY

HIÁBA HÚZZUK A HARANGOT

Baj van a jelenlét tárgyában. Húzzuk még a harangot, de egyre kevesebben (és egyre inkább öregek) hallják meg annak szavát. El kellene juttatni az örömhírt a harangszót már meg nem hallókhoz is. De nem megy. Defenzívában vagyunk. A fiatalok lógó kézzel még megállnak a családi asztalnál, amikor az öregek imádkoznak; elviselnek bennünket. De minden templombajárási biztatásunkra allergiásak. Tartalom- és érvény nélküli lett számukra a mi kereszténységünk. „Azért kellene vallásosnak lennem, hogy megsegítsen az Isten, és hogy becsületes tudjak lenni...” - ilyesmi él bennünk keresztény tartalomként, s tudják, hogy ez a tartalom nem igaz. Tapasztalják, lehet becsületesnek lenni templombajárással nélkül is, s nem tapasztalják, hogy a vallásosakat az Isten megsegíti. Nem hiszik el, hogy templomba kell járniuk ahhoz, hogy gondoskodjanak családjukról, teljesítsék munkaviszonyukat, vagy akár hogy forradalmat csináljanak. Ezen a helyzeten mit sem segít, ha megállapítjuk a tisztességes, a feladatoknak élő emberről, hogy „anonim keresztény”. Az sem, ha kijelentjük, hogy aki „jó mérnök, az már jó keresztény is”. Marad a helyzet ugyanaz. Ha pedig a vallási közönyt, amely miatt tegnap még hajlamosak voltunk kétségbeesni, ma a Krisztus-esemény szükségképpen szekularizációs következményeként magyarázzuk, ezzel csak bevalljuk programtalanságunkat. A betegség lázrózsáit a kicsattanó egészség pírjaként értelmezni, mire jó? Csak önáltatásra. Könnyörtelenül objektív helyzetfelmérés az első követelmény, ha csinálni is akarunk valamit azzal, amit ránk bízta. Például így: egyházközségem területén él 1200 16 és 50 év közötti katolikusnak megkeresztelt férfi; ebből vasárnap templomba jár 8, heti áldozó 1, teológiával foglalkozik 0. Ha felsejlik bennünk, hogy évek óta `saját temetési menetünket asszisztáljuk csak, ha mégoly buzgón szolgáltatjuk is ki a szentségeket a „hit-hűség” feltételt nem teljesítőknél, akkor indulhatunk meg a kibontakozás felé. De hogyan?

Fel kell tennünk magunkban egy kérdést: lehetséges, hogy az Isten azért testesült meg, hogy elmondjon nekünk egy tanítást, amely „eladhatatlan”? Amíg hiszünk az Isten Fiában, addig erre nem mondhatunk igent. De hát - ha nem számítjuk a templomok törzsközségét: az öregasszonyokat és az éretlen gyerekeket - tény, hogy eladhatatlan. Az ellentmondás legvalószínűbb feloldása ez: `nem azt áruljuk, amit ránk bízta. A keresztény tanítást egyszer, az indulás századaiban, már sikerült „eladni”. Mégpedig államhatalmi támogatás nélkül, sőt, államhatalmi üldözés ellenére is. Ebből pedig következhetik, hogy tanításunknak nem feltétlenül arrafelé kell alakulnia, amerre felé a „világ” ösztökél bennünket; tudniillik, hogy jólfésülten beleilleszkedjünk abba. Baj van a keresztény tudat tárgyában. Elsődlegesen tehát nem abban, hogy nem vagyunk szentek. Isten

Jézusban az ember számára fogalmazta meg mondanivalóit. S ez az ember ma érdektelen aziránt, amit mondani tudunk neki. Témáinknak nincs polgárjoga társadalmunkban: nem illik róla beszélni. Papnál még valahogy elmegy. Üzemen belül valaki káromkodik, s szólnak neki: „Szakikám, maga elfelejtett reggel imádkozni, s most pótolja?” Felelet: „Maga talán pap?” A témánk papolás. Erről szólni családban, üzemben, paposkodás. Szószéken kívül a paptól is elvárják, hogy hallgasson róla.

Vissza kellene szerezni a témánk polgárjogát; hogy lehessen beszélni róla. De hogyan? Hiszen unják a szövegeinket. Nem unjuk magunk is? Hisz-e a tudatalattink is abban, ami a tudatunkban él? A keresztény tudat megújulására van szükség. Jézus beköszöntő szava: METANOEITE! Így fordítjuk: tartsatok bűnbánatot! Pedig elsődleges jelentése más. Ez: alakítsátok át gondolkodásotokat! Nem is tudunk „jézusi bűnbánatot” tartani, amíg tudatunkat oda nem alakítjuk Jézus tudatához. Amíg azt hisszük, hogy az a dolgunk, hogy elmondjuk vagy meghallgassuk a vasárnapi prédikációt, hogyan tudnánk bűnbánatot tartani például amiatt, hogy a társadalom nem hallja meg már a harangszót. Szívjuk az ópiumot. Például így: „Mit akarsz, öregem, most nincs kegyelmi idő. A Lélek ott fű, ahol akar. Várj türelemmel. Majd megindulnak az emberek a templom felé”. Gondolkodom. Isten bábjátéka a történelem? Most éppen nem játszik? Szabotál? Szabotálja a saját ügyét? Tud az Isten szabotálni? Tud a Lélek nem fűjni? Az időtlen Szeretet-Isten meg tudja tenni, hogy időnként nem árasztja a kegyelmét? Hogy időnként nem szeret? Hogy Rajta fordul, hogy meghallom-e a harangszót, s Ő nem nyitja ki a fületem? Csupa nemet kell felelnem... Nem kétséges, hogy az ópiumszívók áthárítják a felelősséget az Istenre. De Isten ettől sem indul el tenni, amit nekünk kellene. Nem, mert nincs módjában. Nincs, mert az általa teremtett világban az a rend, hogy akkor van valami, ha az ember is megteszi a magáét. Azt, ami kell a cél eléréséhez... egy „lelkipásztori marketing” alapján; országos, egyházmegyei vagy egyházközségi szinten.

Kétezer esztendő múltán már csak érdektelenségbe és unalomba fülhat, ami elhangzott ama harmadfélesztendő során és Judea tájain? Baj van a szentírásolvasásunkkal is. Mintha nem tudnánk mit csinálni ezzel a könyvvel. Pedig hisszük, hogy Isten csak egyetlenegyszer testesült meg, és így csak egyetlenegyszer volt hallható „egy az egyben” az Isten beszéde. Pedig hisszük, hogy a Könyv ezt a szót, illetőleg ennek a legközvetlenebb utórezgéseit tartalmazza. Felolvassuk a szöveget, „szívünk-lelkünk” stílusban elismételgetjük kétszer-háromszor a felolvasottakat, konkludálunk valami unalomig ismert tanulásra, úgyhogy tíz perc múlva a hallgatóság kezdi nézni az óráját - „Mikor hagyja már abba?!”, hol itt a baj? Alighanem ott, hogy a tudatunk felől közeledünk a szöveghez, s nem a szöveg felől a tudatunkhoz. Ezért aztán a szöveg nem termékenyít. Beleolvassuk a szövegbe azt, amit tudunk, s így a szöveg

nem közöl velünk semmiféle információt. Tulajdonképpen mindegy, hogy mi van odaírva. Tudjuk, hogy mit kell vallanunk a Van és a Kell (dogmatika és morális) tárgyában a Szentírás nélkül is, amely így csak többékevésbé alkalmas idézet-tárrá lesz tétéleink igazolására. Meg kellene szólaltatni a Szentírást. Valljon, hogy mi van benne. Azzal az előfeltevéssel kellene élnem, hogy van benne valami, amit nem tudok...vagy másképpen tudok. Kinek ajánlom mindezt? Papoknak? Nem-papoknak? Mindenkinnek, aki úgy érzi, hogy nincsenek még lezárva az akták. Aki úgy érzi, hogy nem az imádkozás az egyetlen tennivalónk azok érdekében, akik Isten nélkül akarnak élni. A látni hajlandóknak. Az ópium-szívással meg nem békülőknek. A dolgok állása miatt aggódóknak. Papoknak és édesapáknak és édesanyáknak. Az Isten csudajaként ügyünk iránt még ma is érdeklődő fiataloknak. Azoknak, akiknek még idejük van arra, hogy Szentírást, papírt, ceruzát vegyenek a kezükbe. Akiknek a havi rendjükben, vagy heti rendjükben van erre a célra beépíthető idő. Négy-öt magyar összehajol, de nem siránkozni és nem ópiumot szívni. Pap a környékbeli paptársaival. Pap a képviselőtestület tagjaival. Pap az elsőáldozók szüleivel. Édesapa a családjával. Édesapa a család barátjaival. A fiatalok a maguk körével. Pap nélkül is csinálható.

Egy bizonyos: hiába húzzuk a harangot. A nyáknak utána kell mennünk. Egyenként kell hazahoznunk őket. De nem engedik magukat hazavinni, amíg nem igazoljuk nekik - egyenként és akármennyi időbedobással egyetlen emberért is, hogy örömhírt vittünk hozzájuk. Örömhírt, amelytől feleletet kap élete egzisztenciális problémáira, amelytől értelmes lesz a léte, amelyben programot, egész ember számára szóló tennivalót kap. Olyant, amelyet a világtól nem kaphat.

Ahhoz azonban, hogy ez lehetséges legyen, tudatuknak el kell jutnia az örömhír hamisítatlan tartalmához. Ki kell tisztázni, mit értett Jézus azon az „országban”, aminek közeledését bejelentette, mit értett azon a világon, amelynek viszonyát a ma-

ga országához kétségtelenre rajzolta. Mégpedig elfogulatlan, objektív analízissel, mit sem törődve azzal, hogy ezek eredménye egzisztenciánkba nyúlóan más lehet, mint amit - az eladhatatlanság következményével együtt - gondolunk a Krisztus-eseményről és az Egyház feladatáról.

Egyenként kell hazahoznunk az eltévedteket? Egyért ekkora befektetés? Hogyan fognak akkor újra megtelni a templomok? Csak így! Mert akit így hozunk haza, nem azért fog jönni, hogy leüljön a padba meghallgatni a prédikációt. A valódi mondanivaló nem hagy nyugtot az embernek. Azt mondani kell. Akármilyen áron is...

1971

BOKORTÖRTÉNELEM

BISZTRAI ÉVI ÉS GYURI

„ALKALMATLAN VAGYOK A KILÁTÁSTALANSÁGRA” (II. RÉSZ)

Évi, számodra mit jelentett Gyuri katonaideje?

Mivel majdnem a házasságkötés után vitték el Gyurit, azért nagyon nehéz volt megszokni az egyedüllétet. Dolgoztam a munkahelyemen és éltem a közösségi kapcsolatok. Megismertem egy házaspárt, ahol a beteg feleség segítségére szorult, oda jártam házimunkát végezni. Mivel Gyuri Pesten volt katona, azért gyakran haza tudott járni. Egy alkalommal vasárnap kilógott és együtt mentünk a közértbe vásárolni. Mindjárt le is kapcsolta egy járőr!

Egyszer a katonaeletnek is vége, és kezdődhetnek a szürke polgári napok!

Még katona volt Gyuri, amikor Gergő megszületett. A Malévtől mentem gyesre. Mind a három gyerek császárral született. A nővérem segített, Gergő születésekor kiköltözött hozzánk egy hónapra, hogy segítsen a műtét utáni nem könnyű időben.

Néhány hónap múlva egy este betoppant hozzánk Pálincás András, alias Stoppos Bandi. Laci bácsitól hozott ajánló levelet, amelyben nagybátyám azt kérte tőlem, hogy legyenek Bandi lelki támasza, keressek neki munkát és albérletet. Hat hétig lakott nálunk, egy szobában éltünk négyen, résztvett a közösségi találkozók, az imádkozásokon. Sebeők Sanyi csongrádi káplán és Andi szinte egy időben üzentek nekem, hogy a fiatalember beépített. Lopás miatt bocsátották el a Május 1. Ruhagyárból és ebben a helyzetben csaptak le rá az ÁEH munkatársai. A Fradi-sörözőben vettem drasztikus és egyértelmű búcsút a fiútól. Az utolsó mondata az volt, hogy meg fogom még ezt bánni. Ennyit az első évekről.

További gyerekek, további tanulás?

1976 októberében világra jött Dani. '77 szeptemberében elkezdtem a tanulást a Római Katolikus Hittudományi Akadémia levelező tagozatán. Közben a kőbánya-újhegyi lakótelepi lakásunkat elcseréltük a sashalmi házra. Márczi Imre és Juhász Karsci családjának anyagi segítségével vált ez lehetővé.